

Kerstliederen en wat het verschil er tussen is.

Door Xandra Mizée

Het is december, de tijd van de kerst en daarmee de tijd van de **kerstliedjes**.

Opvallend genoeg schijnen liedjes vooral bij de winterfeesten te horen: sint Maarten, Sinterklaas en kerstmis.

Pasen, Hemelvaart, Koninginnedag en Pinksteren hebben geen uitgebreide muzikale achtergrond. Met carnaval wordt er wel gezongen, maar ieder jaar zijn er weer andere carnavalshits, terwijl het repertoire van de winterfeesten min of meer stabiel blijft.

Wat ook opvalt is het grote contrast tussen *Europese* en *Amerikaanse* kerstmuziek, tussen de kerstsfeer van de *oude*, en die van de *nieuwe* wereld.

De oude liedjes die wij kennen en nog steeds graag zingen zijn vaak uit Engeland afkomstig, hoewel we ook af en toe een Frans liedje aantreffen.

In ons eigen vaderlandse repertoire vinden we nog wel eens een werkelijk stokoud Nederlands liedje, bijv. **'Hoe leit dit kindeke.'**

Dit lied komt waarschijnlijk uit de late middeleeuwen, wat je uit sommige woorden kunt afleiden: 'motetteken' bijv. Een motet is een meerstemmig gezang.

De oude Europese liedjes hebben vaak een heel innige, zelfs kwetsbare sfeer.

Het lijkt alsof de tederste menselijke gevoelens in deze muziek worden geuit, gevoelens waar mensen meestal wat te gereserveerd voor zijn om die gewoon te tonen...maar met kerstmis mag het!

De teksten gaan over de komst van Jezus, de Redder der wereld, de hulpeloosheid van het kleine baby'tje, de goedheid en schoonheid van Maria, de Maagd-moeder: **'A virgin most pure'** zoals de titel van een heel oude carol luidt. De liefde tussen moeder en kind wordt veel bezongen.

Jozef komt er meestal wat bekaaid vanaf; zijn rol is een beetje moeilijk omdat hij niet gezien wordt als de echte vader van Jezus, want dat is God.

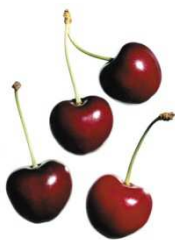
Toch is er wel een liedje dat begint met de woorden: *Joseph was an old man*, nl. **the cherry tree Carol**.

Daarin zijn Jozef en Maria in een kersenboomgaard. Maria vraagt Jozef om een rode kers voor haar te plukken, omdat zij in verwachting is. Jozef antwoordt:

'Ga naar de boom en hij zal voor je buigen' en inderdaad: de kersenboom buigt zodat Maria van de kersen kan eten.

Dit lied is al heel oud, uit de vijftiende eeuw!

Ook het begrip 'nederigheid' staat vaak centraal: de Koning der mensheid is geboren in een stal want er was geen plaats voor Hem in de herberg (**'Away in a manger'** en **'Er is een kindeke geboren op aard'**)

Ook de nederigheid van Maria wordt vaak onderstreept in de teksten:

'the low maiden' oftewel: de nederige maagd. (Het Latijnse woord voor nederigheid is trouwens: 'humilitas', hetgeen 'aards' betekent.

Nederigheid is dus nuchterheid!

Regelmatig gaan de teksten over de herders die naar het stalletje komen om het kindje te zien, bijv. **'De herdertjes lagen bij nachte'**) en de engelen die de geboorte van het kindeke Jezus bejubelen

(Engeltjes door het luchtruim zweven)

Luisteren we nu naar de **Amerikaanse** kerstmuziek, dan zijn de onderwerpen heel anders: De liedjes gaan over Santa Claus, ook wel 'Santa' genoemd. Uit de naam kunnen we afleiden dat deze kerstman een Amerikaanse afstammeling van Sinterklaas is, die indertijd door de Hollandse pioniers is meegenomen naar de nieuwe wereld.'Santa 'heeft ook te maken met de engelse 'Father Christmas' en zijn Scandinavische familielid 'Julbocken.'

Dat gekke woord kennen we ook in het Nederlands: de joelbok, een bok die gemaakt werd van de laatste korenschoof en de hele winter in de huiskamer stond. Maar kort en goed: de kerstman is dus typisch een product van de Amerikaanse smeltkroes!

De sfeer van de Amerikaanse liedjes is heel anders dan die van de veel oudere Europese muziek:

Een rendier met een rode neus (**Rudolph, the red-nosed reindeer**) liedjes over winterse genoegens als sleerijden (**Jingle bells , sleigh ride**) of een lied als '**All I want for Christmas**' dat eigenlijk geen kerstlied is maar een lovesong.

Toch zijn er ook andere, meer spirituele voorbeelden van Amerikaanse kerstmuziek: '**Star of the East**' bijv.

Een speciale vermelding verdient het lied '**Go, tell it on the mountain**' dat echt een Afro-Amerikaanse sfeer heeft en al heel oud is, nl. minstens uit 1865!

Toch zien we dat de hedendaagse – vaak Amerikaanse – kerstmuziek zeer verwereldlijkt is: de geboorte van het heilige kind staat niet langer centraal, wel zaken als cadeautjes,gezelligheid, vermaak,samenzijn etc.

Zijn oude liedjes dan altijd religieus en vergeestelijkt?Nou, nee: de beroemde Carol '**The twelve days of Christmas**' is een opsomming van alle kerstcadeautjes, en dat lied stamt al uit de 16^e eeuw.

'**We wish you a merry christmas** ,is ook puur wereldlijk en uit de 16e eeuw ; er is dus niets nieuws onder de zon.

Vraag/opdracht: Wat is jouw favoriete kerstlied en waarom?

Komt dit lied ook overeen met jouw 'kerstgevoel?'Verklaar waar 'm dat dan in zit.

Ik wens jullie allemaal een heel gelukkig kerstfeest en een voorspoedig 2012!

Xandra.

